

## POSTANOWIENIE

14 grudnia 2023 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Roman Trzaskowski

na posiedzeniu niejawnym 14 grudnia 2023 r. w Warszawie  
w sprawie ze skargi M.M.  
o stwierdzenie niezgodności z prawem  
prawomocnego postanowienia Sądu Okręgowego w Bielsku-Białej  
z 14 września 2021 r., II Ca 239/21  
wydanego w sprawie z wniosku M.M.  
z udziałem D.M., Z.M. i K.M.  
o dział spadku,

**odmawia przyjęcia skargi do rozpoznania.**

(K.L.)

## UZASADNIENIE

Postanowieniem z 2 grudnia 2020 r. Sąd Rejonowy w Bielsku-Białej ustalił, że przedmiotem działu spadku po J.M., M.M. oraz T.M. jest bliżej oznaczona nieruchomość wraz z zabudowaniami objęta księgą wieczystą [...] oraz udział w 1/4 części w oznaczonej bliżej nieruchomości (droga) objętej księgą wieczystą [...] (punkt 1). W oparciu o mapę z projektem podziału przyjętą do państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego uwidoczniał w księdze wieczystej [...] podział działki (punkt 2) oraz w oparciu o opinię biegłego sądowego Z.K. oraz projekt podziału budynku wraz z aneksem z 8 września 2016 r. jako wersja 2 ustalił, że w budynku tym znajdują się trzy lokale mieszkalne mogące stanowić przedmiot odrębnej własności to jest: a) lokal mieszkalny nr 1 położony na parterze,

składający się z korytarza, schowka, przedpokoju, trzech pokoi, kuchni i łazienki o łącznej pow. użytkowej 64,08m<sup>2</sup> oraz pomieszczeń przynależnych w piwnicy o pow. 10,72m<sup>2</sup> i 19,68m<sup>2</sup>, przy czym łączna powierzchnia użytkowa tego lokalu wraz z pomieszczeniami przynależnymi wynosi 94,48m<sup>2</sup>; b) lokal mieszkalny nr 2 położony na piętrze, składający się z komunikacji, łazienki, komunikacji, czterech pokoi i kuchni o łącznej pow. użytkowej 85,82m<sup>2</sup> oraz przynależnych do tego lokalu pomieszczeń klatki schodowej na piętrze o pow. 4,52m<sup>2</sup> klatki schodowej na parterze o pow. 9,07m<sup>2</sup>, pomieszczeń piwnicznych o pow. 10,18m<sup>2</sup>, 13,06m<sup>2</sup>, 14,83m<sup>2</sup> przy czym łączna powierzchnia użytkowa lokalu wraz z pomieszczeniami przynależnymi wynosi 137,48m<sup>2</sup>; c) lokal mieszkalny nr 3 położony na parterze, składający się z przedpokoju, łazienki, kuchni i pokoju o łącznej pow. użytkowej 27,70m<sup>2</sup> (punkt 3) oraz wydzielił w tym budynku opisane wyżej budynku lokale mieszkalne 1-3 i ustanowił dla nich odrębną własność, postanawiając, że z własnością poszczególnych lokali połączony będzie udział w nieruchomości wspólnej, tj. działce gruntu oraz pozostałych po wydzieleniu lokali częściach wspólnych budynku nie służących do wyłącznego użytku właścicieli lokali a to: a/ z lokalem mieszkalnym nr 1 - 3639/10.000 części; b/ z lokalem mieszkalnym nr 2 - 5295/10.000 części; c/ z lokalem mieszkalnym nr 3 - 1066/10.000 części (punkt 4).

Sąd Rejonowy ustalił ponadto, że nakłady na nieruchomość objętą księgą [...] poniosła wnioskodawczyni w łącznej wartości 107.745 zł (w tym jej rodzice o wartości 74.938 zł) oraz uczestnik K.M. o wartości 18.519 zł (punkt 5) oraz dokonał działu spadku po J.M., M.M. i T.M. w ten sposób, że przyznał na rzecz: wnioskodawczyni prawo własności lokalu mieszkalnego nr 2 opisanego w pkt. 3b sentencji wraz z udziałem 5295/10.000 części w nieruchomości wspólnej; uczestnikowi K.M. prawo własności lokalu mieszkalnego nr 1 opisanego w pkt. 3a sentencji wraz z udziałem 3639/10.000 części w nieruchomości wspólnej i prawo własności lokalu nr 3 opisanego w pkt. 3c sentencji wraz z udziałem 1066/10.000 części w nieruchomości wspólnej; wnioskodawczyni i uczestnikowi K.M. na współwłasność po 1/2 części: - udział, w 1/4 części w nieruchomości stanowiącej działkę 337/5 (droga); - prawo własności nieruchomości stanowiącej działki 337/17 i 337/18 (ogród) (punkt 6). Nakazał wnioskodawczyni i uczestnikowi K.M. dokonanie prac adaptacyjnych (punkt 7). Pozostawił we wspólnym użytkowaniu właścicieli

lokali 1-3 oznaczone przez biegłego na projekcie podziału pomieszczenia w piwnicy a na parterze oznaczone wejście (punkt 8); przyznał uczestnikowi K.M. do wyłącznego użytkowania wiatę i gołębnik (punkt 9). Tytułem kompleksowego rozliczenia z uwzględnieniem nakładów i pobranych pożytków zasądził od K.M. na rzecz M.M. kwotę 41.263 zł w 24 równych miesięcznych ratach po 1.719,29 zł płatnych w oznaczonym terminie i z zastrzeżeniem odsetek (punkt 10). W pozostałym zakresie oddalił żądania współwłaścicieli (punkt 11). Ponadto wartość przedmiotu postępowania ustalił na 533.300 zł i orzekł o poniesieniu przez strony wydatków oraz kosztach postępowania.

Na skutek rozpoznania apelacji wnioskodawczyni Sąd Okręgowy w Bielsku-Białej postanowieniem z 14 września 2021 r. zmienił zaskarżone postanowienie w punkcie 9. i dokonał podziału nieruchomości objętej postępowaniem do wyłącznego użytkowania w ten sposób, że ustalił, iż do wyłącznego użytkowania przez każdorazowego właściciela lokalu mieszkalnego nr 2 zostaje przydzielona działka [...] i część C działki [...] o pow. 0,0168 ha, zaś do wyłącznego użytkowania przez każdorazowego właściciela lokalu mieszkalnego nr 1 i lokalu nr 3 zostaje przydzielona działka [...] oraz część B działki [...] o pow. 0,0198 ha, zaś część A działki [...] o pow. 0,0016 ha pozostaje przyznana do wspólnego korzystania przez każdorazowego właściciela lokalu mieszkalnego nr 2 i każdorazowego właściciela lokalu mieszkalnego nr 1 i lokalu nr 3 z zastrzeżeniem prawa do wzajemnego wejścia na części wyłączone do odrębnego korzystania w celach konserwacji i napraw elewacji oraz dachu budynku mieszkalnego - zgodnie z opinią biegłego sądowego z zakresu geodezji S.P. z 19 lipca 2021 r. w postaci opisu do mapy sposobu korzystania i mapy sposobu korzystania ze wspólnej działki [...] (punkt I). W pozostałym zakresie oddalił apelację (punkt II), stwierdził, że wnioskodawczyni i uczestnicy ponoszą koszty postępowania apelacyjnego związane ze swoim udziałem w sprawie (punkt III) oraz nakazał pobrać od wnioskodawczyni i uczestnika K.M. na rzecz Skarbu Państwa Sądu Okręgowego w Bielsku-Białej kwoty po 232,09 zł tytułem wydatku sądowego (punkt IV).

W skardze o stwierdzenie niezgodności z prawem powyższego postanowienia wnioskodawczyni zaskarżyła je w punktach II – IV. Zarzuciła, że niezgodność z prawem zaskarżonego orzeczenia wynika z naruszenia art. 212 k.c.

w zw. z art. 1035 k.p.c. w zw. z art. 5 k.c. art. 212 § 3 k.c.; naruszenia art. 278 k.p.c. w zw. z art. 286 k.p.c. oraz art. 212 k.c. w zw. z art. 1035 k.p.c. w zw. z art. 5 k.c. w zw. z art. 212 § 3 k.p.c. w zw. z art. 328 § 2 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c.

**Sąd Najwyższy zważył, co następuje:**

Zgodnie z art. 424<sup>9</sup> k.p.c. Sąd Najwyższy odmawia przyjęcia do rozpoznania skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, jeżeli jest oczywiście bezzasadna. Oczywiście bezzasadna jest skarga, której zarzuty nie wskazują na kwalifikowane naruszenie prawa, czyli już pierwsza, niepogłębiona ocena powołanych w niej podstaw wskazuje wprost, że one nie wystąpiły albo wystąpiły, lecz nie mogły mieć wpływu na treść orzeczenia (zob. niepublikowane postanowienia Sądu Najwyższego z 6 kwietnia 2018 r., III CNP 30/17, z 23 września 2020 r., II CNP 49/19, z 10 grudnia 2020 r., V CNP 51/19 oraz z 23 lutego 2021 r., V CNP 21/20).

Taki charakter ma rozpatrywana skarga, gdyż skarżąca nie przedstawiła argumentów przekonujących o tym, że zaskarżone orzeczenie jest niewątpliwie sprzeczne z zasadniczymi i niepodlegającymi różnej wykładni przepisami, z ogólnie przyjętymi standardami rozstrzygnięć (dyskrecjonalności) albo, że zostało wydane w wyniku błędnej wykładni lub niewłaściwego zastosowania prawa.

Stosownie do art. 424<sup>4</sup> k.p.c. podstawą skargi nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów. Z wiążących ustaleń faktycznych wynika, że rodzice skarżącej współfinansowali budowę przybudówki, natomiast prace murarskie i budowlane wykonywał J.M., który wykończył przybudówkę na parterze i wraz z żoną zamieszkał w niej, każdy do swojej śmierci, zaś ojciec skarżącej uczestniczył w jej budowie. Twierdzenie skarżącej, że spadkodawcy, po których uczestnik dziedziczył udział w nieruchomości, nie partycypowali finansowo w budowie przybudówki opiera się zatem na twierdzeniu sprzecznym z ustaleniami faktycznymi, a ponadto pomija ustalenie faktyczne, że to nakładem pracy również J.M., a zatem spadkodawcy uczestnika, doszło do jej budowy.

Dokonując działu spadku, sąd powinien co do zasady kierować się wolą spadkodawcy co do sposobu działu majątku spadkowego, ale nie jest wolą taką związany. Wola spadkodawcy może stanowić tylko jedną z okoliczności

podlegających uwzględnieniu przy rozważaniu sposobu podziału, o czym jednak decyduje wynik łącznej oceny całokształtu okoliczności istniejących w dacie orzekania (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 3 października 1980 r., III CRN 180/80, OSNC 1981, nr 2-3, poz. 45). Odwołanie skarżącej do woli jednego ze spadkodawców - babci wnioskodawczyni M.M.1, nawet przy przyjęciu ustalonych okoliczności współfinansowania budowy przybudówki przez rodziców skarżącej oraz uczestniczenia w jej budowie przez jej ojca nie jest równoznaczne z kwalifikowanym naruszeniem wskazanych przez skarżącą przepisów.

Z motywów zaskarżonego orzeczenia wynika, że Sąd Okręgowy zaakceptował dokonany w sprawie podział, który zmierzał do przyznania spadkobiercom na własność powstałych wskutek wyodrębnienia własności lokali w sposób odpowiadający wartości udziałom współwłaścicieli. Udziałów tych skarżąca nie podważa. Zasada dokonania podziału w naturze na części odpowiadające wartości udziałom współwłaścicieli (spadkobierców) nie ma charakteru bezwzględnego, skoro sąd ma brać pod rozagę wszelkie okoliczności i interes społeczno-gospodarczy. Oznacza to możliwość odstąpienia od wymienionej zasady, jeżeli sąd dojdzie do przekonania, że określony nią sposób podziału nie byłby racjonalny (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 23 lipca 2000 r., III CKN 412/00, niepubl.). Tego rodzaju okoliczności skarżąca nie wskazuje. Zastosowanie zaś przez sąd konkretnego sposobu podziału rzeczy wspólnej nie mieści się w kategorii pojęciowej „roszczenie”, co oznacza że w tym zakresie nie można powoływać się na art. 5 k.c. Przepisy o zniesieniu współwłasności zawierają samodzielne uregulowanie co do tego, jakim przesłankom powinien odpowiadać sądowy podział rzeczy (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 3 grudnia 1997 r., I CKN 391/97, niepubl.). Uwzględnienie, że skarżąca nie miałaby środków na spłatę w przypadku dokonania innego podziału, nie było zatem jedyną jego przesłanką, natomiast możliwości finansowe skarżącej w zakresie spłaty uczestnika w przypadku dokonania innego podziału, w dacie orzekania przez Sąd przynależą do ustaleń faktycznych.

Kwestia wynajęcia przez uczestnika bez zgody wnioskodawczyni przybudówki pozostaje bez wpływu na zasadność dokonanego podziału, pożytki pobrane przez uczestnika zostały rozliczone. Z kolei zarzut obniżenia wartości

przybudówki nie został powiązany z kwestionowaniem ustalonej wartości nie tylko całej nieruchomości ale również wyodrębnionego w niej lokalu, którego wartość została ustalona na kwotę 85.800 zł, przedmiotem zgłoszonych w sprawie żądań nie było natomiast rozliczenie nieuzyskanych przez skarżącą dochodów. Kwestia wskazywanego przez skarżącą konfliktu stron, w tym podnoszonego przez skarżącą zmuszenia jej przez uczestnika do czasowego opuszczenia nieruchomości, w tym pozbawienia jej korzystania z przybudówki również nie rozstrzyga w sprawie o kwalifikowanym naruszeniu wskazanych przez skarżącą przepisów, zważywszy, że nie kwestionuje ona przyznania uczestnikowi wyodrębnionego, a znajdującego się również na parterze budynku lokalu nr 1, doszło zaś - zgodnie z żądaniem wnioskodawczyni - do rozliczenia pobranych przez uczestnika z wyłączeniem wnioskodawczyni pożytków. Nakłady zaś wnioskodawczyni (i jej rodziców) zostały w sprawie rozliczone.

Skarżąca kwestionuje ich wysokość zarzucając naruszenie art. 286 w związku z art. 278 k.p.c. Niezgodności z prawem wynikającego z naruszenia wskazanych przepisów upatruje w utrzymaniu w mocy orzeczenia Sądu pierwszej instancji w zakresie oddalenia wniosku wnioskodawczyni o uzupełnienie opinii przez biegłego sądowego, podczas gdy ww. opinia była niepełna i nierzetelna, w tym nie uwzględniła nakładów ojca wnioskodawczyni T.M., poczynionych na nadbudowę piętra budynku oraz jego modernizacji w latach 1975-2007 r., szczegółowo opisanych w dokumencie „Etapach rozbudowy budynku”. Wskazywane przez wnioskodawczynię nakłady ponad uwzględnione przez biegłego w zakresie rzeczowym wskazanym przez wnioskodawczynię (k. 897-899) oraz twierdzenia wnioskodawczyni, że jej ojciec w 1975 r. i później przyczynił się do sfinansowania nadbudowy piętra budynku, zostały uznane za nieudowodnione i nie znajdujące odzwierciedlenia w materiale dowodowym. Kwestie powyższe nie były objęte postawionym w apelacji zarzutem procesowym zmierzającym do zakwestionowania podstawy faktycznej rozstrzygnięcia, którą Sąd Apelacyjny podzielił. U podstaw zarzutu naruszenia art. 286 w związku z art. 278 k.p.c. leży zatem w istocie kwestionowanie ustalonych w sprawie przez sądy faktów i dokonanej oceny dowodów w zakresie wykazywanych przez skarżącą w toku

postępowania nakładów jej ojca, ponad te uznane przez sądy za udowodnione, a których rozliczenia domagała się w sprawie.

Również u podstaw zarzutu dotyczącego wysokości pobranych przez wnioskodawczynię pożytków leży kwestionowanie przez skarżącą ustaleń faktycznych, ponadto ustalenie tej wartości w nieprawidłowej wysokości nie może skutkować naruszeniem, a tym bardziej kwalifikowanym wskazanego przez skarżącą przepisu art. 212 § 3 k.c. Natomiast zarzut naruszenia art. 328 w związku z art. 391 k.p.c. przez brak odniesienia się do zarzutu błędnego rozliczenia pożytków uzyskiwanych przez współwłaścicieli z tytułu najmu nieruchomości pomija, że w tym zakresie w ramach zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. skarżąca zarzucała błędne przyjęcie, że pobierała czynsz w oznaczonych kwotach, podczas gdy część z tych kwot przeznaczała na opłaty mediów najemców, co jest zgodne z twierdzeniami jej samej, natomiast skarga nie obejmuje odpowiedniego zarzutu naruszenia przepisu prawa, który pozwalałby na poddanie przez Sąd Najwyższy ocenie prawidłowości ustalonej przez sądy wartości pożytków pobranych przez wnioskodawczynię, które zostały rozliczone. Skarżąca pomija przy tym, że w sprawie zastosowanie znajdował art. 387 § 2<sup>1</sup> k.p.c.

Jeżeli z bezpośredniego oglądu sprawy wynika, że skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia byłaby oddalona, trzeba przyjąć, że jest ona oczywiście bezzasadna w rozumieniu art. 424<sup>9</sup> k.p.c. (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 stycznia 2014 r., I BP 10/13, nie publ.).

Z tych względów, na podstawie art. 424<sup>9</sup> k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

(M.M.)

[ms]

